

Nowa dyrektywa o czystym powietrzu

Najważniejsze zmiany i największe wyzwania

03.12.2024 r.

r. pr. Miłosz Jakubowski

Nowa dyrektywa AAQD

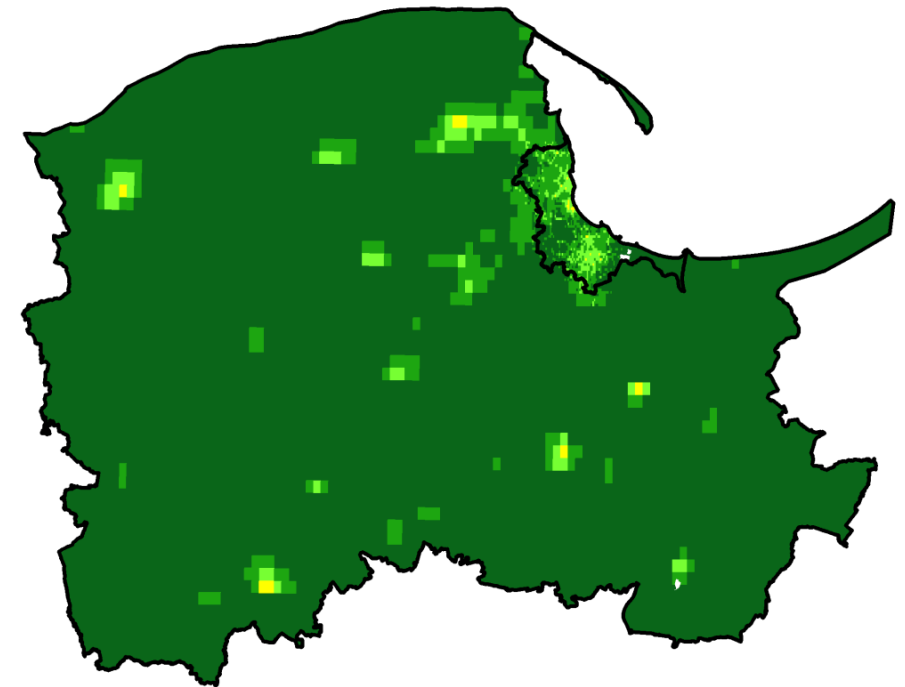
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (wersja przekształcona).
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32024L2881>
- Termin transpozycji – 11 grudnia 2026 r.

Substancja	Okres uśredniania	Stan aktualny	Nowa dyrektywa - od 2030 r.	Wytyczne WHO
PM2,5	24h	brak	25 µg/m ³ (18 przekroczeń w roku)	15 µg/m ³ (3-4 przekroczenia w roku)
	1 rok	20 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³
PM10	24h	50 µg/m ³ (35 przekroczeń w roku)	45 µg/m ³ (18 przekroczeń w roku)	45 µg/m ³ (3-4 przekroczenia w roku)
	1 rok	40 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³
benzo(a)piren	1 rok	1 ng/ m ³ (poziom docelowy)	1 ng/ m ³ (poziom dopuszczalny)	brak
NO ₂	1h	200 µg/m ³ (18 przekroczeń w roku)	200 µg/m ³ (1 przekroczenie w roku)	200 µg/m ³ (1 przekroczenie w roku)
	24h	brak	50 µg/m ³ (18 przekroczeń w roku)	25 µg/m ³ (3-4 przekroczenia w roku)
	1 rok	40 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³

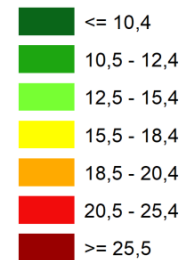

Sytuacja obecna a nowe standardy jakości powietrza: PM_{2,5}

- Poziom $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ średniorocznie przekroczony w wynikach z **7 na 8 stacji** w woj. pomorskim (ale przekroczenia są stosunkowo niewielkie).

PM_{2,5} - stężenie
średnie roczne
[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

granice stref

0 25 50 km

Sytuacja obecna a nowe standardy jakości powietrza: PM_{2,5}, PM₁₀ – normy dobowe

- Dane za rok 2023 pobrane ze strony GIOŚ (pomiarzy automatyczne)
- Liczba dni z przekroczeniami 25 µg/m³ PM_{2,5}:
 - Lębork ul. Malczewskiego (68), Kościerzyna ul. Targowa (39), Gdynia ul. Porębskiego (33), Gdańsk ul. Leczkowa (35).
- Liczba dni z przekroczeniami 45 µg/m³ PM₁₀:
 - Lębork ul. Malczewskiego (20).

Poziomy informowania i alarmowe

Zanieczyszczenie

Okres uśredniania

Poziom informowania

Poziom alarmowy

PM_{2,5}

1 doba

50 µg/m³

50 µg/m³

PM₁₀

1 doba

90 µg/m³

90 µg/m³

SO₂

1 godzina

275 µg/m³

350 µg/m³

NO₂

1 godzina

150 µg/m³

200 µg/m³

O₃

1 godzina

180 µg/m³

240 µg/m³

POP i Plany działania na rzecz jakości powietrza

- POP – mają zapewnić osiągnięcie poziomów dopuszczalnych najszybciej, jak to możliwe, nie później niż **4 lata** od końca roku, w którym zgłoszono dane przekroczenie.
- Jeżeli w okresie od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2029 r. wystąpi przekroczenie poziomów dopuszczalnych lub docelowych, które zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2030 r., państwa członkowskie ustanawiają plany działania na rzecz jakości powietrza aby zapewnić osiągnięcie nowych poziomów dopuszczalnych i docelowych przed upływem terminu.
- Plany ustanawia się jak najszybciej, nie później niż dwa lata po roku kalendarzowym, w którym odnotowano przekroczenie.
- Od ustanowienia planów można odstąpić, jeżeli dotychczas realizowane działania są wystarczające.

Odroczenia

- Odroczenie dla stref, w których nie da się osiągnąć poziomów dopuszczanych, maksymalnie do:
 - 1 stycznia 2040 ze względu na: charakterystykę rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w danym miejscu, graniczne warunki orograficzne, niekorzystne warunki klimatyczne, transgraniczne oddziaływanie zanieczyszczeń lub w przypadku gdy niezbędne redukcje emisji można osiągnąć **jedynie poprzez wymianę znacznej części istniejących domowych systemów grzewczych, które są źródłem zanieczyszczeń powodujących przekroczenia;**
 - 1 stycznia 2035 jeżeli nawet podjęcie skutecznych działań naprawczych określonych w mapie drogowej poziomy dopuszczalne nie mogą być osiągnięte w terminie. To odroczenie może zostać przedłużona o maksymalnie 2 lata jeśli uzasadnia to zaktualizowana mapa drogowa (przyczyny muszą zostać wyjaśnione w zaktualizowanym planie działania na rzecz jakości powietrza).
- KE musi zostać poinformowana o odroczeniu z rocznym wyprzedzeniem, będzie miała 9 miesięcy na analizę informacji i ewentualny sprzeciw.

Warunki przyznania odroczenia

- Wymagane jest łączne spełnienie następujących warunków, które muszą być spełnione przez cały okres trwania derogacji:
 - do 31 grudnia 2028 r. dla danej strefy musi zostać przyjęty plan działania spełniający wymogi określone w art. 19 ust. 6, 7 i 8,
 - plan działania zawiera informacje na temat środków ograniczających zanieczyszczenie, wymienionych w zał. VIII pkt B i wykazuje, że okres przekroczenia poziomów dopuszczalnych będzie możliwie najkrótszy,
 - plan działania jest poparty prognozami które potwierdzają, że poziomy dopuszczalne zostaną osiągnięte najszybciej, jak to możliwe i nie później niż do upływu terminu derogacji, z wykorzystaniem rozsądnych i proporcjonalnych środków,
 - plan działania określi w jaki sposób wrażliwe grupy będą informowane na temat konsekwencji zdrowotnych i środowiskowych derogacji,
 - plan działania określi jakie dodatkowe źródła finansowania zostaną wykorzystane aby przyspieszyć poprawę jakości powietrza.

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

- Dostęp do procedury odwoławczej w sprawie:
 - wszelkich decyzji, działań lub zaniechań w odniesieniu do lokalizacji i liczby punktów pomiarowych;
 - Planów (programów) ochrony powietrza, planów działań krótkoterminowych, planów działania na rzecz jakości powietrza.
- Legitymacja zagwarantowana dla organizacji pozarządowych promujących ochronę zdrowia lub środowiska.

Roszczenia odszkodowawcze

- Zagwarantowanie możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przez osoby fizyczne, które poniosły szkodę dla zdrowia w wyniku naruszenia przepisów krajowych transponujących przepisy dyrektywy dotyczące POP, PDK, planów działania, będące wynikiem działania umyślnego lub zaniedbania przez właściwe organy.
- W praktyce – polskie orzecznictwo w sprawach „smogowych” poszło dużo dalej, dyrektywa może utrudnić dochodzenie roszczeń.

Rysunek 2

SCENARIUSZ AAQD - Wynik modelowania prognozowanej zgodności z normami $PM_{2,5}$ wg. propozycji Komisji Europejskiej (z października 2022 r.) ws. aktualizacji Dyrektywy AAQD.

Zgodność z aktualizowaną
Dyrektywą AAQD dla $PM_{2,5}$
(stężenie średnioroczne) w gminach

	Tak		29 545 372
	Nie		8 205 418

Założenia:

- » Wymiana urządzeń grzewczych niespełniających wymagań klasy 5/ekoprojektu
 - » z dotacją - 87%
 - » bez dotacji - 12%
- » Termoizolacja budynków - 24%

2 427 540

334 833

Źródło: Raport *Droga Polski do czystego powietrza i zgodności z Dyrektywą AAQD (2030)*, Europejskie Centrum Czystego Powietrza: <https://cleanaircentre.eu/aaqd-pl/>

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

25^{lat}
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

Dziękuję za uwagę

r. pr. Miłosz Jakubowski

+48 530 025 442

milosz.jakubowski@frankbold.org

Frank Bold